

Dohrmann (FP):

På grundlag af de sparsomme bemærkninger, der ledsager forslaget, er der faktisk kun én ting, der står helt klart, og det er, at det vil koste nogle flere penge. Ud fra den betragtning, at de offentlige udgifter er for store i forvejen, vil Fremskridtspartiet foreløbig vælge at sige nej til forslaget.

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Det blev jo ikke nogen lang behandling. Jeg takker for de tilsagn, der er kommet fra partierne om at medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Der blev stillet et spørgsmål: hvordan kan det være, at man foreslår, at ophævelsen skal have virkning fra den 1. august 1985? Det er kort omtalt i bemærkningerne til lovforslaget. Jeg skal gerne gentage, at det er af hensyn til at skabe en parallelitet i forhold til overenskomstssituationen. Det er i øvrigt godkendt af Justitsministeriet og af andre, og jeg kan roligt sige, at der er ingen, der har haft betænkelighed ved, at det skulle have virkning fra dette tidspunkt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 91:

Forslag til folketingsbeslutning om kommunal deltagelse i etablering af handelshuse.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Fremsat 20/1 87).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 9 og 10 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 92:

Forslag til folketingsbeslutning om øget anvendelse af udviklingskontrakter.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Fremsat 20/1 87).

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 93:

Forslag til folketingsbeslutning om et udviklingsprogram for folkelige eksperimenter med ny teknologi.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Fremsat 20/1 87).

Forslagene sattes til forhandling.

*Forhandling***Industriministeren (Nils Wilhjelm):**

Jeg vil gerne tage de enkelte forslag hver for sig og give mine bemærkninger.

Med hensyn til det første forslag, nr. B 91, vil jeg som indledning understrege, at jeg er meget positivt indstillet over for selve målsætningen, som ligger bag ved dette beslutningsforslag, nemlig en forøget og forstærket indsats for at få i særlig grad de mindre virksomheder til at komme ud på eksportmarkederne. Det er nøjagtig den samme målsætning, som indgår i den industripolitiske redegørelse, jeg gav Folketinget i 1986, i det hele taget regeringens erhvervspolitiske program, som vi for øjeblikket arbejder med gennemførelsen af. De forslag, regeringen har fremlagt, går dog i en anden retning med hensyn til de erhvervspolitiske midler, der nævnes i forslaget.

Socialistisk Folkepartis beslutningsforslag om kommunal deltagelse i etablering af handelshuse rejser efter min mening to centrale spørgsmål: skal kommunerne have adgang til at indskyde kapital i regionale handelshuse? Og det andet spørgsmål: hvordan stimulerer man bedst de mindre virksomheders eksport?

Med hensyn til det første spørgsmål bliver jeg nødt til at gentage, hvad jeg har sagt ved tidligere drøftelser, bl.a. her i Tinget, om kommunernes adgang til at yde direkte erhvervsstøtte: regeringen kan ikke gå ind for, at kommunernes adgang hertil udbygges. Kommunerne kan på mange måder bidrage til at fremme erhvervs-mæssig udvikling og

[Industriministeren]

der ved øge eksporten, men finansiel støtte til erhvervslivet er ikke en direkte kommunal opgave. Jeg vil gerne tilføje, at der heller ikke er noget behov for en sådan finansieringskilde. Der er, som kapitalforholdene er i dag, ikke nogen vanskeligheder ved at få sunde eksportprojekter finansieret.

Med hensyn til det andet spørgsmål, hvordan man bedst stimulerer de mindre virksomheders eksport, må man tage udgangspunkt i, hvordan de eksisterende virksomheder har det med hensyn til nogle barrierer, de skal overvinde for at komme ud på eksportmarkederne. Selve salgsindsatsen på eksportmarkederne er klart en af den private sektors helt store opgaver, ikke mindst i den nuværende situation.

Vanskelighederne for de mindre virksomheder består navnlig i, at de sjældent har tilstrækkelige ressourcer til selv at afdække de internationale markedsmuligheder forud for selve salgsindsatsen. Disse problemer vil ofte kunne løses gennem et samarbejde enten i eksportgrupper eller med handelsagenter, en eksportgrossist eller eventuelt en større eksportør, eventuelt på underleverandørbasis.

Jeg vil gerne i denne forbindelse henlede opmærksomheden på, at der ude omkring i landet i dag findes 13 regionale eksportklubber, der gennem Foreningen af Danske Eksportklubber med virkning fra den 1. januar 1987 har indgået en samarbejdsaftale med Det Danske Handelskammer om eksportfaglige aktiviteter i bredeste forstand over hele landet samt eksportaktiviteter i udlandet.

Det er regeringens opfattelse, at en statslig indsats bør koncentrere sig om at bakke erhvervslivets salgsindsats op, dels med serviceydelser, der løbende tilpasses erhvervseksportørernes behov, dels med direkte medfinansiering af det nødvendige eksportsamarbejde, en støtte, der kan ydes af Eksportfremmerådet.

Til de forskellige aktiviteter, jeg har nævnt, føjer sig yderligere forslag fra regeringen om eksportfremmeordningerne, som efter vores mening skal gøres mere målrettet mod at hjælpe virksomheder, i særlig grad de mindre, med at overvinde hindringer og fremme ny eksportindsats.

Jeg håber, jeg med disse forholdsvis få bemærkninger har fået udtrykt, hvorfor jeg ikke finder, at en kommunal erhvervspolitik, der går ud på direkte finansiering af private

erhvervsvirksomheder, det være sig i form af regionale handelshuse eller på anden måde, er noget nødvendigt eller noget egnet supplement til den meget omfattende række af tilbud, der både af den private sektor og gennem den offentlige sektors erhvervsfremmindsats stilles til rådighed for de mindre virksomheder. Jeg kan derfor ikke på regeringens vegne gå ind for det pågældende forslag.

Med hensyn til forslag til beslutning om øget anvendelse af udviklingskontrakter vil jeg gerne starte med at sige, at jeg er meget positivt indstillet over for hovedsigtet med dette forslag, nemlig øget anvendelse af udviklingskontrakter.

Industriministeriet etablerede i 1980 et formidlingsråd, som har til opgave at formidle kontakten mellem avancerede offentlige efterspørgere og danske leverandører. I Udviklingsfonden kan der opnås risikovillig finansiering af udviklingsudgifter gennem indgåelse af udviklingskontrakter. Alligevel må vi nok erkende, at Udviklingsfondens muligheder for at stille risikovillig kapital til rådighed for offentlige udviklingskontrakter endnu ikke er blevet benyttet i så stor en udstrækning, som vi gerne vil have det.

Det er da også baggrunden for, at dette punkt blev taget op i den industripolitiske redegørelse, jeg gav i oktober måned sidste år, og i programmet for byerhvervene. I overensstemmelse med de forskellige forslag heri arbejdes der nu med at øge den offentlige sektors motivation til at planlægge sine fremtidige behov bedre, således at virksomhederne så tidligt som muligt får præcist formulerede oplysninger om ønskede produkter og ønskede systemer, som kan danne udgangspunkt for en teknologiudvikling i virksomhederne, så det offentliges leverancer når frem på det tidspunkt, hvor det er akut.

Det er regeringens opfattelse, at de offentlige myndigheders motivation til at deltage i dette arbejde er af ganske stor betydning. Derimod må der sættes et stort spørgsmålstegn ved, om det vil fremme sagen at tvinge de offentlige myndigheder, således som det fremgår af forslaget, til at afsætte en vis procentdel af deres indkøbsbudget til udviklingskontrakter.

Et andet forhold, som regeringen tillægger stor vægt, og som også er indbygget i regeringens erhvervspolitiske program, er, at udviklingskontrakterne resulterer i øget eksport,

[Industriministeren]

og at de involverede offentlige myndigheder får mulighed for en præmie, såfremt en udviklingskontrakt efterfølgende resulterer i en tilfredsstillende høj eksport. Derved får de offentlige myndigheder et incitament til at deltage i dette arbejde, og det er regeringens opfattelse, at incitamenter er vigtigere og mere effektive end tvang, navnlig når motivationen er så afgørende, som den er i en sag af denne art.

Jeg kan tilføje, at den nærmere udformning af regeringens program for øget anvendelse af udviklingskontrakter, risikovillig finansiering af samarbejdsprojekter og en styrkelse af system- og projekteksporten for øjeblikket er genstand for et meget intenst samarbejde mellem Budgetdepartementet, Økonomiministeriet, Landbrugs-, Fiskeri- og Industriministeriet med henblik på en udmøntning af de intentioner, der ligger i den industripolitiske redegørelse.

Til slut vil jeg gerne understrege, at Udviklingsfondens nuværende muligheder for at finansiere offentlige udviklingskontrakter må anses for at være tilfredsstillende i forhold til virksomhederne. I denne forbindelse må der imidlertid lægges stor vægt på, at de virksomheder, der deltager i udviklingskontraktarbejdet, også får retten til at udnytte resultaterne heraf. Regeringen kan derfor ikke gå ind for forslaget om, at en offentlig myndighed køber et udviklingsarbejde og derefter udliciterer retten til at udnytte resultaterne heraf mod en afgift. Denne politik vil være både demotiverende og administrativt kompliceret.

Jeg kan ikke tilslutte mig det foreliggende forslag til folketingsbeslutning, idet jeg finder, at de forslag, regeringen har fremlagt i sit erhvervspolitiske program for byerhvervene, bedre modsvarer de aktuelle behov for ad frivillighedens vej at fremme denne meget vigtige sag.

Med hensyn til det sidste forslag, nemlig forslaget om et udviklingsprogram for folkelige eksperimenter med ny teknologi, er jeg ikke enig i det billede af Danmarks situation, som er tegnet op i de indledende bemærkninger. Jeg mener ikke, at diskussionen om, at vi importerer højteknologi og eksporterer lavteknologi, er rammende. Det er i høj grad en diskussion, som er udsprunget af økonomers letsindige omgang med det statistiske materiale, som i så henseende er overordent-

lig ufuldstændigt, idet man kun måler teknologiindholdet, knowhowindholdet i selve produkterne, ikke i produktionsprocesserne, hvad der er fuldt så væsentligt og betydningsfuldt.

Selvfølgelig er det ønskeligt – heri vil jeg gerne give forslagsstillerne ret – at der sker en kraftigere teknologiudvikling og en teknologiudvikling, som i befolkningen opfattes og forstås i positiv henseende. Jeg vil heller ikke afvise, at projekter og eksperimenter af den type, forslaget peger på, kan medvirke til en positiv udvikling i den brede befolknings opfattelse af ny teknologi og hvordan den bedst tages i anvendelse. Jeg har imidlertid ingen tiltro til, at etableringen af et særligt program som det foreslåede vil føre til dette mål.

I det omfang der er behov for aktiviteter af denne type, er det regeringens opfattelse, at de bedste resultater opnås ved, at aktiviteterne gennemføres decentralt som et led i de udviklingsprogrammer, der enten er under gennemførelse eller er planlagte. Jeg tænker her på programmer af typen det teknologiske udviklingsprogram, bioteknologiprogrammet og det materialeteknologiske udviklingsprogram og det program, som knytter sig til det område, regeringen har lavet et program for, nemlig renere teknologier.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at Teknologirådet kan yde en positiv indsats i forbindelse med de teknologiudviklingsprogrammer, Rådet administrerer. Jeg må imidlertid lægge vægt på, at midler til de anførte aktiviteter bevilges fra programmer og fra de programmer, de snævert knytter sig til. Derfor bør de også administreres af de instanser, der har ansvaret for de pågældende programmer. Det er efter regeringens opfattelse vigtigt, at ansvaret for de aktiviteter, dette forslag tilsigter at fremme, placeres dér, hvor udviklingen af ny teknologi finder sted.

Med disse bemærkninger håber jeg, jeg har begrundet, hvorfor regeringen må afvise de foreliggende forslag til folketingsbeslutning.

Svend Andersen (S):

Jeg skal straks sige, at vi i Socialdemokratiet er positivt indstillet over for de tre forslag. Det var ministeren også, men udgangsbønnen blev jo en anden. Jeg skal opfordre

[Svend Andersen]

til, at den positive indstilling, ministeren havde, kommer til udtryk i, at forslagene får en chance for at blive gennemført.

Når jeg siger det, er det, fordi vi har peget på de samme ting fra Socialdemokratiets side. Der er i hvert fald i de to forslag ikke noget nyt. Vi har tidligere fremsat forslag om kommunernes muligheder for at deltage aktivt i udviklingen af det lokale erhvervsliv. SF kalder det »handelshuse«. Vi har kaldt det »regionale eksportselskaber«. Men formålet er det samme. Ministeren havde egentlig det samme sigte med nogle af de ting, han sagde, så der skulle være mulighed for at løse op for at få nogle ting igennem.

Jeg bemærkede, at ministeren sagde, at det ikke var nødvendigt med et yderligere offentligt engagement. Nu er det jo ingen hemmelighed, at dansk eksport ikke bare er stagnerende, men at vi er bagefter i forhold til de lande, vi gerne vil sammenligne os med, og at det er de store virksomheder, der hovedsagelig står for eksporten. Skal vi øge eksporten, kan vi kun gøre det ved at give de mindre virksomheder en øget chance for at være med, i hvert fald så længe vi har den erhvervsstruktur, vi har.

Nu forstod jeg, at det ikke var ministerens opfattelse, at man skal ændre erhvervsstrukturen. Vi må altså fortsat erkende, at vi har mindre virksomheder, og så må de også have de muligheder, der skal til for at kunne komme igennem. Vi tror ikke på i Socialdemokratiet, at virksomhederne vil kunne opnå det resultat, vi ønsker, og at samfundet som helhed vil kunne opnå det resultat, vi ønsker, hvis ikke det offentlige i større udstrækning går ind i et engagement. Det drejer sig om lokalt og på landsplan at skabe yderligere eksportvirksomhed, systemeksportvirksomhed, således som vi har omtalt det.

Vi er altså positive over for forslag nr. B 91.

Det samme gælder nr. B 92. Vi har tidligere ved at stille ændringsforslag til finanslovsforslaget peget på, at der skal afsættes yderligere midler til det offentlige engagement i udvikling af de ting, det offentlige selv efterspørger. Man kan være med til at udvikle det og skabe eksport. Selvfølgelig skal det offentlige have lejlighed til at være med ikke bare i udviklingsfasen, men også i den kommercielle del af processen. Det er vi altså også med på.

Det sidste forslag har vi ikke tidligere fremsat, men det er også et forslag, vi kan se noget positivt i. Vi synes, det er godt, at man foreslår at give brugerkompetence ved de forskellige processer, der kan være tale om. Det er vi altså positivt indstillet over for.

Vi kan sætte et lille spørgsmålstejn ved størrelsen af beløbet. Det er vel ikke på forhånd til at sige, hvor meget der skal til. Også et spørgsmålstejn ved, om den måde, man kanalisere tingene på, eller det bindeled, man lægger ind, er det rigtige, at det er DTH, som skal være formidler mellem Teknologirådet og de bevægelser, som skal være med til teknologiske eksperimenter. Måske skulle man også lade de teknologiske informationscentre og Teknologisk Instituts opfinderkontor få en rolle. De står i en vis udstrækning nærmere de led, man her tænker sig at sætte i gang.

Der er altså nogle ting, vi godt vil være med til at drøfte, men generelt er vi positive over for forslagene.

Aagaard (KF):

Indledningsvis vil jeg gerne, som også ministeren gjorde det, udtrykke Det Konservative Folkepartis positive holdning til den målsætning, der ligger bag SFs beslutningsforslag nr. B 91, at det nu og fremover drejer sig om at få flest mulige af vore mindre virksomheder ud på eksportmarkederne.

Det gav vor ordfører også udtryk for under behandlingen i oktober 1986 af den industripolitiske redegørelse om regeringens erhvervspolitiske program for byerhvervene, hvor vi gav tilslutning til de erhvervspolitiske midler, regeringen vil tage i anvendelse for at styrke vor eksport. Derfor kan jeg allerede her sige, at vi ikke kan støtte dette forslag.

Vi må vende os imod, at kommuner og amter får mulighed for at yde direkte erhvervsstøtte. Det gør vi af mange grunde. Lad mig blot nævne den konkurrenceforvridning, vi vil kunne opleve f.eks. imellem små og store kommuner, imellem rige og mindre rige kommuner, også afhængigt af om der er politiske forståelse for at yde støtte til erhvervslivet.

Det, der er behov for ude i amterne og kommunerne, er en mere positiv holdning til at lade vore virksomheders vej igennem et ofte meget indviklet og tidkrævende admini-

[Aagaard]

strativt system. Man kan f.eks. sørge for, at der er én person, der hjælper virksomhederne igennem de forskellige forvaltninger, hvor ansøgningerne om det ene og det andet behandles. Man kan sørge for altid at have et rimeligt udbud af velbeliggende erhvervsgrunde, og man kan sørge for gode veje og god skiltning, således at man let kan finde frem til de enkelte virksomheder.

Hertil kommer den virkelig store indsats, der ydes af Udenrigsministeriets handelsafdeling og vore mange ambassader rundt omkring i verden, og den indsats, der ydes igennem Industriministeriets forskellige ordninger. Jeg skal ikke her gentage ministerens grundige gennemgang af de mange muligheder, blot supplere med, at der også fra Industrirådets side ydes en kæmpeindsats for at øge vor eksport, vel at mærke ikke en indsats, som mange fejlagtigt tror udelukkende ydes vore største virksomheder, men i høj grad ydes de mindre og mellemstore virksomheder.

Men uanset hvad man måtte mene om indsatsen fra regeringen, arbejdsmarkedet og organisationerne, kommer man ikke uden om, at det først og fremmest er op til den enkelte virksomhed at sørge for, at dens produkter er konkurrencedygtige. Vort økonomiske system bygger på, at virksomhederne selv skaber sig en konkurrencedygtig plads på markederne. Det er derfor vigtigt at sikre virksomhederne vilkår, der gør det attraktivt at ekspandere og at eksportere. Det er virksomhedernes indtjeningsmuligheder, der er afgørende, for der er ingen, der eksporterer, hvis det ikke kan betale sig. Der står nemlig ikke noget i grundloven om, at virksomhederne skal eksportere og indtjene valuta.

Hovedsigtet med beslutningsforslag nr. B 92 er øget anvendelse af udviklingskontrakter. Det kan vi ikke i Det Konservative Folkeparti indvende noget imod, men at tvinge de forskellige offentlige myndigheder – med en enkelt undtagelse – til at afsætte en vis procentdel af deres indkøbsbudget til udviklingskontrakter, er ikke noget, vi vil være med til. Vi er meget enige i ministerens bemærkning om, at incitament er vigtigere og mere effektivt end tvang, især når motivation er så afgørende, som tilfældet er i sager af denne art. Det er ligeledes vor opfattelse, at med de øgede muligheder, Udviklingsfonden har fået, er der for øjeblikket ingen proble-

mer for virksomhederne, men det er helt klart vor holdning, at det er et område, hvor vi løbende må følge udviklingen med den største opmærksomhed.

Vedrørende beslutningsforslag nr. B 93 er vor konklusion den samme som vedrørende de foregående to forslag: afvisning. Jeg synes, SF tegner et for dystert billede af vor situation på det teknologiske område. Alene ministerens citat af økonomers beregninger viser et noget andet og mere reelt billede af udviklingen. Nu vil jeg bestemt ikke afvise, at forskellige eksperimenter og projekter som dem, SF peger på, kunne medvirke til at øge både interessen og forståelsen af ny teknologi, måske mest hvordan den anvendes, men vi er helt enige med ministeren i det synspunkt, at midler til de anførte aktiviteter bevilges fra de programmer, de har tilknytning til, og administreres af de instanser, der har ansvaret for de pågældende programmer.

Vi kan dog også her forsikre forslagsstillerne om, at vi i Det Konservative Folkeparti vil følge udviklingen meget nøje i de kommende år. Efter vor opfattelse er det vigtigt at erkende den hast, hvormed teknologien udvikler sig, og at være indstillet på løbende justeringer af den politik, vi fører på dette område, hvor vor grundholdning er, at den nye teknologi løbende skal anvendes for at forbedre velfærden for det enkelt menneske og for hele den danske befolkning.

Endelig skal jeg, da CDs ordfører ikke kan være til stede, sige, at CD også afviser samtlige tre forslag.

Svend Heiselberg (V):

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at handelshuse kan være en god ting. Det er der også taget højde for i den industripolitiske redegørelse, vi fik i oktober måned, hvor regeringen klart præciserede, at det er noget, man arbejder med, og hvor der stilles midler og muligheder til rådighed.

Men nu er det jo ikke sådan, at kommuner og amter ikke har mulighed for at gøre noget. De kan rent faktisk gøre meget, hvis de har den tilstrækkelige opfindsomhed og den tilstrækkelige forståelse for, hvad der er behov for i erhvervslivet.

Men det er klart, at der også er kommuner, som gør næsten alt muligt for at jage virksomhederne væk fra deres kommune.

[Svend Heiselberg]

Dertil kommer, at vi jo desværre må konstatere, at den meget restriktive planlægning, vi har på næsten alle områder, også gør, at det er meget svært at trække nye virksomheder til. Alt skal jo være sterilt nu om dage.

Der er altså nogle ting, som man godt kan gøre, hvis der er interesse herfor. De initiativer, som man har set, hvor pengeinstitutterne har været med til at finansiere forskellige projekter, er noget, som man godt kan bygge på i flere af de kommuner, som eventuelt vil have behov for at bygge handelshuse, mindre industrihuse osv.

Men som jeg har nævnt, er det op til kommunerne selv også at gøre noget både ved planlægningen og ved at drage omsorg for, at der er tilstrækkelige industrigrunde, og at man ikke forlanger høje priser for industrigrundene, at forsøge at holde lave kloak- og vandafgifter i kommunerne, og at ejendoms-skatteerne ikke er for høje. Det er sådanne ting, man er nødt til at tage højde for, hvis man vil have en industri op at stå.

Men desværre er det ikke det, som man får opfattelsen af at forslagsstillerne mener man skal satse på, hvis man vil have gang i en udvikling. Så derfor kan jeg egentlig ikke se det fornuftige i det, som forslagsstillerne kommer med her, for det bundet rent faktisk ikke ret dybt.

Vedrørende B 92 kan Venstre heller ikke støtte det forslag. Vi er enige i målsætningen: øget anvendelse af udviklingskontrakter, men ikke i midlerne. Vi tror ikke på firkantede regler og tvang, vi tror på motivation og oplysning. Der er nok ingen tvivl om, at der er brug for, at det offentlige træner sig selv i at gå ind i et sådant udviklings samarbejde, men det skal ske gennem præmieringer og holdningsændringer og gennem oplysning.

Om B 93 kan jeg sige, at Venstre heller ikke kan støtte dette forslag. Ærlig talt er der ikke tilstrækkelige initiativer over for ny teknologi. Vi skal jo også passe på, at vi ikke bliver alt for teknologitossede. Lad tingene gro lidt naturligt frem. Folket er i gang med at eksperimentere med ny teknologi. Det vil være forkert at bruge 50 mill. kr. på en sådan opgave.

Venstre må afvise forslagene.

Vedrørende B 91 mener vi, at beslutningsforslaget fra SF rører ved centrale temaer i erhvervs politikken. Det er helt klart af afgørende betydning for vores betalingsbalance på længere sigt, at vi bliver bedre i stand til at udnytte det store eksportpotentiale, der ligger i de mindre virksomheder, som kan have et fremragende produkt, men som ikke har kapacitet og erfaring til at tilrettelægge og gennemføre et professionelt salgsarbejde på eksportmarkederne.

Her kan en vej frem være at etablere handelshuse, som man har positive erfaringer med i andre lande, bl.a. Holland, som vi på mange måder kan sammenligne os med. Ideen er, at virksomhederne indgår en kontrakt med handelshuset, hvorefter salgsfunktionen på det internationale marked overgår til handelshuset.

En anden vej kunne være at oprette selskaber, som kunne gå ind i et mere gensidigt samarbejde med virksomhederne omkring eksportsalget, så man tillige opnåede en form for oplæring af virksomhederne i selve eksportprocessen. Vi arbejder i Det Radikale Venstre med tanker, der går i den retning.

Håndværksrådet har netop taget initiativ til oprettelsen af det første egentlige handels-hus herhjemme, som starter sin virksomhed i Odense her omkring 1. marts. Vi kan konstatere, at det er et projekt, som allerede inden starten har givet mange henvendelser fra interesserede virksomheder, og det opfatter vi som udtryk for, at der er et behov. På nuværende tidspunkt er hverken amter eller kommuner inddraget i projektet.

I en lang række kommuner landet over er der ved at opstå stor interesse for at hjælpe de mindre virksomheder på eksportmarkederne. I flere tilfælde er det også udmøntet i konkrete initiativer; det er ikke mindst tilfældet i kommuner, som har frikommunestatus. Her kan nævnes de lokale projekter, der i øjeblikket skyder op i Nordjylland som følge af Nordtekprogrammet. Også i Roskildeområdet er der initiativer.

Men vi må se i øjnene, at den stramme kommunalfuldmagt lægger en dæmper på mange kommuners initiativer, selv om viljen til at gøre noget for de små virksomheder i stigende grad er til stede. Alligevel ser vi jo også kommuner, som udfolder et fantastisk initiativ og virkelig gør noget, som er inspire-

Larsen-Ledet (RV):

[Larsen-Ledet]

rende, og som er med til at starte en hel masse ting.

Vi vil fra radikal side foreslå, før man tager endelig stilling til, om kommunerne under en eller anden form skal kunne deltage i etablering af handelshuse, at man foretager en undersøgelse af, hvordan og hvor kommunerne i deres bestræbelser for at hjælpe de lokale erhverv løber ind i særlige problemer i henhold til den eksisterende kommunalfuldmagt.

Vedrørende B 92, forslag om øget anvendelse af udviklingskontrakter, mener vi, at forslaget går på en øget og kraftigt omstrukturert anvendelse af udviklingskontrakter. 2 pct. af alle offentlige myndigheders indkøbsbudgetter skal afsættes til udviklingskontrakter. Teknologirådet skal udforme udviklingsopgaver vedrørende renere teknologi og miljøforbedring, arbejdsmiljøforbedring og genbrug.

Jeg vil gerne slå fast, at vi fra radikal side mener, at disse foranstaltninger er overflødige i forhold til det eksisterende system. For det første er der ingen tegn på, at den eksisterende ordning fungerer utilfredsstillende. Industriministeren lægger i sin redegørelse oven i købet op til en udvidelse af ordningen, idet Udviklingsfonden skal kunne dække op til 50 pct. af de ekstra omkostninger, den offentlige styrelse har ved som avanceret bruger at indgå i et udviklingssamarbejde med private virksomheder, finansieret ved en udviklingskontrakt.

Vi mener fra radikal side, at det er en positiv tilkendegivelse, og med en sådan udvidelse af adgangen til anvendelse af udviklingskontrakter mener vi, at det foreliggende forslag om at pålægge enhver styrelse 2 pct. i ekstra afgift er overflødigt. Der gøres kort sagt allerede noget på området, så behovet for den udvidelse, som SF foreslår, er efter vores opfattelse ikke til stede i tilstrækkelig omfang.

Med B 93 vil SF afsætte 50 mill. kr. til folkelige eksperimenter med ny teknologi. Jeg vil i første omgang sige, at det jo ikke er så svært at finde et fantastisk godt formål at bruge 50 mill. kr. på. Forslaget kan godt lyde interessant, men har efter vores opfattelse nogle helt klare mangler.

Hvad er behovet? Hvor er dokumentationen for behovet for disse folkelige eksperimenter? Er der faktisk oplevet og udtrykt

behov ude omkring i befolkningen for eksperimenter om ny teknologi ud over dem, som der i forvejen er en mulighed for at stable på benene ved hjælp af teknologivurderingsmidler fra det teknologiske udviklingsprogram eller gennem Teknologinævnet? Eller er der i virkeligheden blot tale om, at her er et område, som SF synes det ville være principielt godt at bruge 50 mill. kr. på? Jeg finder i hvert fald, at der mangler dokumentation for, at der er behov for 50 mill. kr. yderligere til det formål. Selvfølgelig kan man altid bruge 50 mill. kr. Vi støtter principielt fra radikal side teknologi, udvikling og teknologivurdering, og vi har været med til at oprette Teknologinævnet, men vi mener ikke, behovet for dette forslag er tilstrækkelig dokumenteret.

Vi er helt klart med på, at begrebet iværksættere er et område, hvor der virkelig er brug for, at vi fra det offentliges side medvirker til, at de mennesker, som har et svagt økonomisk grundlag, men som har nogle gode ideer, i startfasen af deres tilværelse som selvstændige har brug for, at vi retter opmærksomheden mod dem, og det vil vi. Det er i hvert fald noget, vi hellere vil engagere os i end det foreliggende forslag.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil sige angående B 91, at når man lige ser den, så er det en smuk målsætning. Der er brug for, som det siges, at vore mindre virksomheder kommer ud på eksportmarkerne. Så er spørgsmålet jo, om den metode, man vil anvende her i SFs forslag, er den rigtige. Handelshuse er også en god ting efter Kristeligt Folkepartis opfattelse, men metoden, hvor vi skal have den direkte kommunale støtte, stiller vi os spørgende over for. Det er altså ikke målsætningen, men det er vejen, man vil gå for at nå det ønskede mål, som vi ikke kan tilslutte os.

Og det samme kan jeg sige med hensyn til B 92. Det er også en god målsætning, men jeg synes ikke, vejen, man anviser, er den rigtige. Jeg tror, at informations- og motivationsstrategien er rigtigere end det, man her lægger op til.

Med hensyn til B 93 om 50 mill. kr. til folkelige eksperimenter synes jeg i grunden, det er en charmerende tanke, men vi er jo ikke i den situation, at vi har ubegrænsede

[Kofod-Svendsen]

midler, som vi kan bruge til forskellige ting. En behård prioritering er nu engang nødvendig, og jeg er ikke ved at læse forslaget og dets bemærkninger blevet overbevist om, at der springer et sådant dokumenteret behov i øjnene. Så jeg må sige, at det simpelt hen er sagen, det her: at fremme iværksætteres muligheder, hvad regeringen også har gjort i anden sammenhæng, mener vi er både rigtig og væsentligt, men sådan, som det er lagt an her, kan vi ikke være med. Men vi vil meget gerne gå andre veje for at nå de intentioner, som der her er lagt op.

Dohrmann (FP):

Fremskridtspartiet kan give sin fulde tilslutning til de tanker, industriministeren i dag er blevet citeret for og er fremkommet med om skattelettelser. Det, som industriministeren måske endnu ikke har tænkt på, er, at skattelettelser skal jo finansieres.

Ikke alene skal man sige nej til forslag af den karakter, som er til behandling her, og som er ensbetydende med højere offentlige udgifter. Der skal ydermere ske kraftige nedskæringer af det store overforbrug, der i dag eksisterer.

Det er sådan med offentlige tilskud, at de er ensbetydende med konkurrenceforvriddning. De er ensbetydende med, at man trækker penge ud af eksisterende sunde virksomheder og putter dem ind i noget, som måske i første omgang kan se meget fornuftigt ud, men som hen ad vejen viser sig ikke at have den værdi, som man tillagde det, og som faktisk ikke har en jordisk chance for at overleve.

Når vi tænker på de gode, sunde virksomheder, vi har herhjemme, så er det jo en kendsgerning, at de alle sammen er dukket op, vel ikke ud af den blå luft, men de er i hvert tilfælde alle sammen startet i det små. Behovet har vist sig, og de har været dygtige til at følge med udviklingen, uden at nogen har stået med hatten over dem og dermed ligesom givet en garanti.

Det har været nævnt her i dag, at de foreliggende forslag vil være ensbetydende med, at kommunerne i mange tilfælde vil komme til at konkurrere indbyrdes, og det er rigtigt. Rige kommuner vil kunne tilbyde noget bedre, end de lidt fattigere kommuner kan, og det vil igen betyde, at nogle kommuner –

først og fremmest dem, der har størst behov for, at der kommer et eller andet – vil blive dårligere stillet, end de faktisk er i dag.

Men som sagt kan vi tilslutte os tankerne om de skattelettelser, industriministeren gør sig til talsmand for. Vi synes blot, at når industriministeren nu er nået så langt, at han giver Fremskridtspartiet ret i, at det er den vej, vi skal gå for at få noget op at stå, så bør regeringen også begynde at tænke på, hvordan det skal finansieres. Det sker som sagt ved, at man nedskærer de offentlige udgifter, og derfor kunne ministeren godt have været lidt hårdere, da han sagde nej til de tre foreliggende forslag. Det er i hvert fald ikke den vej, vi skal. Det står helt klart.

Rahbæk Møller (SF):

Indledningsvis skal jeg takke hr. Svend Andersen for tilslutningen. Det er godt at konstatere, at der efterhånden er mere og mere enighed mellem vore to partier, det lover godt for et kommende samarbejde. Jeg skal også delvis takke hr. Larsen-Ledet for nogle pæne ord; jeg vil senere komme tilbage til en mere detaljeret gennemgang.

Men først vil jeg hæfte mig ved nogle af de borgerlige ordføreres, herunder ministerens, forsvar for sig selv, idet de sagde, at der ikke var noget teknologiproblem i Danmark. Jeg vil godt drage et par tal frem til illustration af det.

I 1983 – det første hele år, denne regering havde siddet – havde vi et overskud på handelsbalancen, eksklusiv energi, på 19½ mia. kr. Det var dette overskud, vi skulle bruge til at betale energiregning, renter af gammel gæld, og hvad vi ellers skal betale, med. Dette overskud, som ikke engang var stort nok, men dog pænt stort, 19½ mia. kr., er forvandlet til et underskud på 2,3 mia. kr. Det er, hvad denne regering har præsteret.

Vi har fået en række analyser af, hvorfor det er sket. Det er klart, der er tale om et overforbrug; det vil jeg ikke diskutere her, det kan vi diskutere i en anden sammenhæng. Men den anden side af sagen er, at vi åbenbart eksporterer forkerte ting på forkerte markeder. Jeg husker en række analyser – ministeren har selvfølgelig ret i, at det er besværligt at gennemgå de ting, det er svært at finde ud af dem – og en af de analyser, jeg husker, var den, som ministeren sammen

[Rahbæk Møller]

med tre andre ministre lagde navn til, nemlig redegørelsen om forskning og udvikling, som vi fik her i foråret, og som var meget realistisk i sin erkendelse. Jeg tror, det er godt, hvis vi, når vi diskuterer de her ting, starter med, at det er tunge og alvorlige ting, vi er inde i. Danmarks udviklingsevne er virkelig sat tilbage.

Jeg hørte egentlig til dem, der så frem til den nye minister, fordi jeg syntes, der kom nye toner, da han trådte til. Vi har ikke hørt så meget til dem på det sidste, men jeg har egentlig set frem til, at der ville ske noget bedre. Derfor er jeg ked af, at jeg i dag for det første skulle vågne ved at høre en udtalelse, som måtte få mig til at sige, at valgflæsket er usædvanlig fedt i denne valg sæson, og for det andet i dag skulle høre ministeren benægte, at der er problemer i Danmarks udviklingsevne. Jeg synes, det er kedeligt, at det går den vej.

Og så vil jeg i øvrigt kommentere de forskellige indlæg. Først angående handelshuse. Det er jo kedeligt, at Håndværksrådet altså nu må konstatere, at det er en tanke, der ikke kan gå igennem med den nuværende regering, som åbenbart afventer et andet flertal. Dog hæftede jeg mig ved – og det skal være mit første svar til hr. Larsen-Ledet – at hr. Larsen-Ledet ikke totalt afviste at gå ind for handelshustanken, men bad om en undersøgelse.

Jeg synes, at Håndværksrådet efterhånden er kommet med så megen solid dokumentation for behovet for den. Det er også dokumenteret, at når det lykkes at sætte noget i gang, så er der meget stor interesse for det. Jeg synes, vi skulle åbne op her. Der er jo meget nær ved at være et flertal. Jeg ved ikke, hvilken undersøgelse vi skal lave. Vi må sætte den i gang, hvis det kan lade sig gøre; jeg synes ikke, der er behov for denne undersøgelse, men hvis det er betingelsen, o.k., så må vi jo gøre det.

Så er der forslaget om udviklingskontrakter, og dér vil jeg starte med at anholde en bemærkning fra hr. Larsen-Ledet. Hr. Larsen-Ledet sagde, at en forbedring af den nuværende ordning er overflødig. Den udtalelse kan faktisk kun skyldes uvidenhed. Jeg er sikker på, at ministeren ikke ville sige, at det er overflødigt at gøre noget ved udviklingskontrakter. Tværtimod hørte jeg, at ministe-

ren sagde det stik modsatte: at det var nødvendigt at gøre noget.

Det har længe været en national katastrofe, at denne mulighed for at fremme dansk erhvervsliv ved offensiv brug af den offentlige sektors indkøb stort set ikke har været benyttet og navnlig, at de ordninger, der har været i Industriministeriet, ikke har fungeret. Der er visse eksempler på vellykkede udviklingskontrakter, mest fordi der er enkelte vågne styrelser. Derfor tror jeg, at vi kan se i øjnene, at der er brug for at gøre noget. Så er spørgsmålet, hvad der skal gøres. Jeg har hæftet mig ved – med glæde i øvrigt – at det er en ting, som den nye industriminister vil gøre noget ved.

Vi har ønsket at blande os i debatten på to punkter. Først det punkt, som alle har hæftet sig ved: at vi tror, det er nødvendigt, i hvert fald i en overgangsperiode, at pålægge alle styrelser at gå ind i det i et eller andet omfang. Man kan så diskutere, om det skal være 2 pct. eller en anden procent, det er ikke så væsentligt. Men et egentligt pålæg er nødvendigt i hvert fald i en overgangsperiode. Jeg tror faktisk, det er nødvendigt for at sparke gang i det. Jeg tror ikke, at incitamentet vil virke hurtigt nok.

Der er en anden side af sagen, som stort set ingen ordførere hæftede sig ved, men som egentlig er ret central, nemlig hvordan man udbyder sådan en udviklingskontrakt. Jeg ved, at i Japan sker det på den måde, at når et japansk ministerium går ind for at fremme erhvervet, så udbyder man opgaver. Man står ikke og lokker med penge og tilskud osv., man udbyder opgaver. Jeg ved det ikke med sikkerhed, men ministeren kan måske bekræfte, at det samme er tilfældet i USA, hvor man kører en meget omfattende erhvervs politik. Desværre er det i forbindelse med militærprogrammet, men ikke desto mindre en erhvervs politik. Det er, så vidt jeg ved, orienteret på samme måde.

Her i landet har vi fået den ejendommelige idé, at dette med, at staten går ind og prøver at fremme erhvervslivet, er noget med at give tilskud til et eller andet, altså erhvervstilskud. Nu har man dog fundet ud af, at erhvervstilskud skal betales tilbage, det er et fremskridt, men jeg tror, at tankegangen er principielt forkert.

Jeg tror navnlig, at det er en katastrofe af én bestemt grund: Danmarks erhvervsliv be-

[Rahbæk Møller]

står af forholdsvis små firmaer, som hver for sig har vanskeligt ved at løse udviklingsopgaver. En virksomhed med 10 medarbejdere får ikke en udviklingsafdeling; den kan få en udviklingsmedarbejder, måske to, hvis den er lidt større. Hvis det skal blive til noget, så skal de ind i et samarbejde, og dér er det centralt, at de statslige erhvervsfremmeordninger er udformet således, at de stimulerer samarbejdet og ikke konkurrencen.

Jeg tror, det er centralt, at man lokker med en opgave. Der kan være en opgave, man gerne vil have løst – det kan være en eller anden dippedut til DSB, eller hvad det nu kan være. En udviklingsmedarbejder tænker: det kan jeg godt være med i. Jeg kan ikke klare det alene, men der sidder én i et andet firma, der sidder et par stykker på Teknologisk Institut, og hvis vi nu går sammen, så kan vi lave en gruppe, der kan løse sådan en opgave. Der skal følge penge med, selvfølgelig.

Det er den tanke, som jeg godt vil have frem. Jeg er lidt skuffet over, at der ikke er nogen, der er gået ind i problemstillingen, for den er meget central: hvordan får vi udvikling i gang i de mindre virksomheder? Det er en af de ting, jeg har været lidt ked af ved den industripolitik, industriministeren har, at han ligesom har sagt, at det ikke kan hjælpe noget med små virksomheder, og har satset for meget på de store. Jeg tror, det er nødvendigt at få gang i de små; jeg tror kun, det kan gøres i form af samarbejdsprojekter, og jeg tror kun, at vi får samarbejdsprojekter, hvis de statslige erhvervsfremmeordninger får en udformning, hvor man lokker med opgaver og ikke med penge.

Så er der det tredje forslag, nemlig om de folkelige eksperimenter. Ministeren havde megen sympati for det, men sagde, at det kunne jo gøres i forbindelse med det øvrige teknologiske udviklingsprogram, det bioteknologiske program, det materialeteknologiske udviklingsprogram osv. Jeg tror, det er fundamentalt at gøre sig klart, at Danmark har et meget stort behov for teknologisk udvikling.

Hr. Svend Heiselberg sagde, at den ikke skulle forceres. Jeg tror imidlertid, at vi desværre er i den situation, at vi er nødt til i et vist omfang at forcere den. Men vi ved også godt, at en forceret teknologisk udvikling kan skabe meget store problemer, hvis den

foregår hen over hovedet på folk. Derfor er det fundamentalt – og det er jo det, der er hensigten med dette forslag – at lade dem, der er motiverede, selv gå ind i udviklingen og give dem midler til det.

Der har været sat spørgsmålstejn ved, om beløbet 50 mill. kr. var det rigtige; det gjorde både hr. Svend Andersen, hr. Larsen-Ledet og flere andre. Lad det være sagt helt ærligt, at tallet 50 mill. kr. er grebet lige ud af den blå luft. Ingen af os ved, om det er det rigtige tal. Kan vi komme i gang med programmet med 20 mill. kr. og se, om de opfylder behovet, så for mig ingen alarm. Så bliver vi jo klogere, når vi har set, hvor mange ansøgninger der kommer, og hvor kvalificerede de er. Men jeg tror, det er væsentligt at åbne for disse ting.

Vi ved lidt om interessen. Hr. Larsen-Ledet bad om dokumentation, og jeg kan ikke komme med nogen dokumentation for beløbet, men jeg kan komme med dokumentation for behovet og for interessen. Der har jo været et tværministerielt udvalg i forbindelse med hybridnettet, hvor man kunne søge om slige penge, men snævert begrænset til informationsteknologi. Der har været betydelig offentlig interesse for det, og jeg mener, at det er dokumenteret, at der er tilstrækkelig interesse til et permanent program af den art. Jeg håber, vi kan arbejde videre med det og få det vedtaget.

Jeg forstod på hr. Larsen-Ledet, at han ikke lagde op til en total afvisning, men at han ville vide mere om, hvorvidt behovet var der. Jeg håber, disse bemærkninger kan hjælpe lidt videre, men ellers kan vi jo i udvalget arbejde videre med disse ting.

Jeg håber virkelig, at det kan gøres, for som jeg sagde, er det vigtigt, at vi fremmer den teknologiske udvikling, hvis vi skal ud af den uhyggelige klemme, som de handelstal, jeg nævned, illustrerer. Jeg vil godt citere dem én gang til for at slå dem fast: i 1983 et overskud på 19,5 mia. kr., i 1986 et underskud på 2,3 mia. kr. Hvis vi skal ud af den klemme uden at presse levedoden kolossalt, så skal vi satse på en kraftig teknologisk udvikling, og hvis vi skal have befolkningen med i en sådan teknologisk udvikling, så skal der gøres noget specielt, og det var den primære hensigt med dette forslag.

Jeg tror, jeg har kommenteret de fleste af ordførernes indlæg undervejs, bortset fra hr.

[Rahbæk Møller]

Dohrmanns. Det ser jeg ingen anledning til at kommentere, det var jo det sædvanlige.

Industriministeren (Nils Wilhjelms):

Det har karakteriseret debatten her, at der er en meget bred enighed om målene, men det er ikke nok at være enige om målene. Ikke mindst i politik må man i høj grad også beskæftige sig med midlerne. Og de midler, som regeringen og regeringspartierne har peget på vi ønsker at anvende for at nå målene, ligger stort set i den redegørelse, som jeg afgav til Folketinget her i efteråret. Der kan man på stort set alle de punkter, der i dag er diskuteret, se, hvordan vi ønsker sagerne fremmet.

Vi tror på, at i disse sager er det frivillighed, der er incitamentet, og det er det, som fremmer sagerne for at nå frem til målet, hvorimod man i disse forslag, trods de udmærkede intentioner, der er fra forslagsstillerens side, tager midler i anvendelse, som rent politisk er stik imod det, som vi står for.

Hr. Rahbæk Møller anvendte et par gange i forbindelse med understregningen af betydningen af disse forslag som argument handelsoverskuddet respektive -underskuddet. Det ligner ikke hr. Rahbæk Møller at give en så ufuldstændig redegørelse for det, som der her er tale om, for det var kun to tal. Jeg synes nok, at man kunne have forventet, at man her, hvor vi diskuterer eksportudviklingen, havde koncentreret sig om eksportudviklingen og ikke det, der er nettoresultatet af på den ene side import og på den anden side eksport.

For hvad er forholdene omkring eksportudviklingen? Ja, vi ville da alle sammen gerne have haft den i en større størrelsesorden, så havde de økonomiske problemer trods alt været lettere at overse, men forholdet er jo det, at når vi måler inden for OECD-området i perioden fra 1982 til 1986, så er der kun ét eneste land, som har haft en kraftigere eksportudvikling, end vi har haft her i landet, og det er Japan. De har haft en eksportudvikling på 47 pct., hvorimod Danmark i så henseende kommer ind på en andenplads med 41 pct. Så hvis man skal se, hvordan danske virksomheder har klaret sig i denne periode, så har de faktisk gjort det godt.

Men vi har jo en erhvervssektor, der som helhed er for lille, og det er netop et af de væsentligste mål, der ligger bag ved det handlingsprogram, som vi fra regeringens side har lagt op til at vi gerne vil søge gennemført med henblik på at skabe grundlag for en udvidelse af den samlede erhvervssektor.

Jeg er enig med hr. Rahbæk Møller omkring udlægningen af udviklingskontrakter for så vidt angår, at det er opgaverne, vi skal koncentrere os om, det er opgaverne, vi skal ud og købe os løsninger på. Det er ikke et spørgsmål om at trække nogle penge op af lommen, og så tror man, at sagerne dermed er løst.

Jeg vil også gerne sige i forbindelse med udviklingskontrakter, som jeg meget gerne vil diskutere, at det ikke er et spørgsmål om, at vi ikke fra regeringens side – og fra min side – meget nøje har gjort op, hvordan vi ser på udviklingen af dette. Det har vi i høj grad. Jeg vil også gerne ved hjælp af udviklingskontrakter lægge op til et mere snævert samarbejde mellem flere virksomheder, for det er jo netop karakteristisk for os, at vi har en virksomhedsstruktur med mange små og mellemstore virksomheder – virksomheder, der i høj grad har brug for at kunne samarbejde om løsningen af større opgaver, og udviklingskontrakterne er et vældig godt middel til at fremelske et sådant samarbejde.

Hr. Rahbæk Møller afsluttede med at sige, at regeringens erhvervs politik bygger på de store virksomheder og ikke tager fornødent hensyn til de små virksomheder. Det mener jeg ikke er en fair måde at udlægge regeringens redegørelse og handlingsprogram på. Det lægger helt klart op til en lang række virkemidler ikke blot over for små og mellemstore virksomheder, men også over for de større virksomheder. De repræsenterer, som det jo også er nævnt her i dag, en meget væsentlig del af eksporten, og når vi ser fremad, har vi brug for alle vore virksomheder. Både de små og de store kan udvikle sig, og det ville simpelt hen være at lægge gift for udviklingen i erhvervssektoren enbart at fokusere på én gruppe uden at tage de andre med. Det er netop bredden og styrken i regeringens erhvervs politiske oplæg, at vi ser på mange forskellige industri politiske instrumenter, som hver for sig sigter mod at ramme ganske specifikke mål, men mål, som bå-

[Industriministeren]

de er inden for små, mellemstore og store virksomheder.

(Kort bemærkning).

Larsen-Ledet (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Rahbæk Møller, at det, der blev sagt fra min side om beslutningsforslag B 92, var, at de 2 pct.s ordninger, som er foreslået af SF, efter radikal opfattelse er overflødige i forhold til det eksisterende system. Vi har ikke på noget tidspunkt afvist at se på administrationen eller indholdet af udviklingskontrakter, altså hvordan de fungerer, og om der er noget, der skal rettes. Vi har sagt, at 2 pct.s-ordningerne i hvert fald er unødvendige i den henseende. Spørgsmålet om, hvorvidt der er noget i vejen med udviklingskontrakterne eller den måde, de fungerer på, kan vi udmærket tage fat på.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Industriministeren nævnte den store eksportfremgang, der havde været fra 1982 til 1986, og det så ud, som om ministeren beherskede alle tal. Så vil jeg gerne spørge, hvordan udviklingen har været på importområdet, og hvordan produktiviteten har været i samme periode, for de tal sammenlagt fortæller lidt om vores evne til at forædle de ting, vi skal videresælge, og det er det, der fortæller noget om vores værdi.

Rahbæk Møller (SF):

Ministeren beskyldte mig for at komme med ufuldstændige tal. Nu kan man godt høre, at ministeren har en fortid i Industrirådet, som jo er kendt for at komme med tal, der altid er korrekte – det synes jeg man må lade dem – men til gengæld også altid er velvalgte. Man tager et bestemt udgangspunkt, og så kan man altid lave en bestemt karakteristik. Det, jeg ønskede, var ikke at gå ned i alle mulige detaljer, og jeg har heller ikke taget masser af statistikker med her, men det var at give et billede af den danske økonomis samlede performance i de fire eller fem år, eller hvor længe det nu er den nuværende regering har siddet, og dér må man bare sige, at når det drejer sig om det helt centrale, betalingsbalancen ekskl. energi, er det gået ad

Pommern til. Så kan man diskutere, om det skyldes, at regeringen har tilladt et alt for stort forbrug hos sine egne kernevælgere, eller om det skyldes, at man har eksporteret for lidt, men det er for så vidt en uvæsentlig diskussion. Det, regeringen burde have forpligtet sig til, når den altså tillod så stort et forbrug, var at sørge for, at der var eksportmæssig dækning for det, og den balance er klart gået den forkerte vej.

Så sagde ministeren, at vi var enige om målet og uenige om midlerne, og det er måske rigtigt nok, i hvert fald når vi holder os på det plan, vi diskuterer her. Der kan være mange andre mål, vi er uenige om, f.eks. medarbejderindflydelse osv., som for os også er en central del af erhvervspolitikken, men det, vi diskuterer her, kan vi nok være enige om, for disse mål er jo ret selvfølgelige: alle kan vel se, at vi har brug for en større eksport, hvis dette land skal redde sig en større produktion. Jeg forstår, man tager kategorisk afstand fra, at kommunerne får større mulighed for at føre erhvervs politik. Det synes jeg er beklageligt, og jeg er sikker på, at det kun afventer et regeringsskifte, før den sag bliver ryddet af vejen, så danske kommuner i hvert fald får lige så store muligheder, som kommunerne har i Norge, Sverige, Finland, England og andre lande, vi normalt sammenligner os med. Det er jo en absurd situation, vi er landet i, når statsmagten lægger et jernbånd omkring kommunernes udfoldelsesmuligheder.

Dernæst sagde ministeren, at det ikke var fair at sige, at det kun er de store virksomheder, regeringen interesserer sig for. O.k., men det er det sammenfattende indtryk, jeg har fået ved at læse redegørelsen, og som også andre har fået ved forskellige gennemgange af regeringens industripolitik. Men jeg håber, det er en misforståelse, for som jeg understregede: vi kan ikke køre på de store virksomheder alene; vi er nødt til at have de små og mellemstore med. I den forbindelse blev jeg egentlig glad, da jeg hørte ministerens gennemgang af tankegangen om udviklingskontrakter, fordi han dér gik meget langt ind i den tankegang, jeg argumenterede for. Nu ved vi jo ikke så vanvittig meget om, hvad regeringens erhvervs politik egentlig er. Vi fik ganske vist redegørelsen i sin tid, men den bestod jo blot af en meget lang række overskrifter – den konkrete udmøntning mangler

[Rahbæk Møller]

vi. Bl.a. er jeg meget spændt på at få at vide, hvad der menes med de ca. 5 linier, der stod om udviklingskontrakter, altså hvad den helt præcise udformning bliver. Hvis den bliver efter de intentioner, jeg har lagt op til, kan jeg kun erklære mig tilfreds med det, men det mangler vi endnu at få at se.

Endelig skal jeg sige til hr. Larsen-Ledet, at jeg er ked af det, hvis jeg har misforstået ham med hensyn til de 2 pct., men det forekom mig, at hr. Larsen-Ledet sagde, det var overflødigt at gøre noget, og at de gældende regler var gode nok. Det er de altså ikke. Jeg tror, ministeren og jeg er enige om, at det er nødvendigt at gøre meget mere for at øge brugen af udviklingskontrakter. Om det så skal være det ene eller andet middel, kan vi diskutere.

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Hr. Svend Andersen gjorde nogle bemærkninger vedrørende spørgsmålet om handelsbalancens udvikling, herunder importens størrelse og andet lignende. Jeg tror ikke, der er nogen grund til, at jeg gentager alle de tal, som er blevet gentaget fra denne høje talerstol så mange gange, og vil nøjes med at sige, at importen simpelt hen har været for stor. Importen af forbrugsgoder er gået langt ud over den produktions- og eksportudvikling, vi har haft her i landet. Der har været en ændring i tingenes tilstand med en væsentlig større optimisme og glæde over livet og fremtiden i forhold til den deprimerende periode, som man så forud for 1982.

Hr. Svend Andersen nævnte spørgsmålet om produktivitetsudvikling. Jeg er enig i, at det er et meget vigtigt punkt, hvor jeg må indrømme at jeg ikke synes, der har været nogen særlig positiv udvikling i den private sektor. Det interessante er, at produktivitetsudviklingen i den offentlige sektor i de senere år faktisk har været ganske fornuftig. Med al den aktivitet og alle de bestræbelser, der ligger i moderniseringsprogrammet, tror jeg også, vi kan forvente, at der fortsat sker en fornuftig produktivitetsudvikling i den offentlige sektor i størrelsesordenen 2½ pct. Men den har ligget lavt, ja, været stagnerende i den private sektor.

Der kan være flere forklaringer på det, f.eks. det høje investeringsniveau og andre forhold. Men med den lønudvikling, som vil

blive det forventelige resultat af overenskomstforhandlingerne, er jeg sikker på, at virksomhederne netop i den kommende to gange 2-årige periode har effektivitet og produktivitet som to meget væsentlige punkter inde i billedet for de aktiviteter, som er nødvendige i virksomhederne.

Hr. Rahbæk Møller sagde, at han syntes, det var forkert, at kommunerne herhjemme ikke havde de samme muligheder, som de har visse steder i udlandet, og man måtte forstå, at han mente, kommunerne ikke havde nogen mulighed for at drive aktiv erhvervs politik. Det er jeg ganske uenig i, og det er jeg efter at have været ganske meget rundt i provinsen, ikke mindst i det jyske, og set, hvordan aktive kommuner her er med til at skabe erhvervsudvikling. Jeg er også helt sikker på, at hr. Rahbæk Møller tid efter anden har haft lejlighed til at studere områder som f.eks. Herning. Hr. Aagaard var så beskeden ikke at nævne Silkeborg, men jeg kan bekræfte, at der i Silkeborg er en overordentlig interessant udvikling. Også i det nørrejyske er der mange spændende tiltag, som netop udspringer af et godt, konstruktivt samarbejde mellem kommunerne og erhvervs virksomhederne. Det synes jeg er et overordentlig positivt element i udviklingen for øjeblikket.

Hr. Rahbæk Møller stillede det meget relevante spørgsmål: ét er naturligvis at komme med en redegørelse og et program, men hvordan går det med at få det gennemført? Jeg vil gerne bekræfte, at det for mig er det afgørende. Det afgørende har ikke været at formulere det rent politisk; det afgørende for mig som gammel erhvervsmand er naturligvis at se det gennemført og så som det væsentlige at måle resultaterne af det. Det er det, vi er i gang med for øjeblikket. Jeg kan love partierne her, at man i løbet af ganske kort tid vil få de første fremskridtsrapporter med hensyn til, hvor hurtigt vi kan forvente at se dette handlingsprogram blive kørt ind. Jeg kan rolig sige, at min tålmodighed ikke varer længere end til, at handlingsprogrammet stort set skal være udmøntet her i 1987, således at vi forhåbentlig vil kunne diskutere mange af de tvivlsspørgsmål, der er, på et anderledes konkret grundlag.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Ministeren har ganske ret i, at der i efterhånden ganske mange kommuner er en meget aktiv erhvervs politik, og det er også lykkeligt at se, at politikken i de kommuner, der har kørt det længst og har gode erfaringer, først og fremmest består i at pleje egne kræfter, egne iværksættere og egne etablerede firmaer osv. i stedet for, som mange begyndere falder i, at sende en sælger ud med kufferten og prøve at lokke virksomheder til kommunen, for det fører sjældent til noget. Så vidt er vi enige, men ministeren må også vide, at disse kommunalfolk, der netop er aktive på dette område, hele tiden taler om de snærende bånd, der pålægges dem. Man beundrer de kommuner, som har glemt at spørge, som f.eks. Kolding, der lavede et iværksættercenter, og var det ikke vestjyderne, der lavede et handelshus osv.? De glemte bare at spørge, og så gik den alligevel, men det er en uværdig situation, at kommunalfolk, der snyder staten, skal være helte. Det synes jeg dog også de er, netop fordi de regler, vi har sat for dem, er for stramme.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste)

behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-
tragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

*Meddelelser fra formanden:***Anden næstformand (Povl Brøndsted):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (10/2 87):

Udtræder: Stinus (RV)

Ny stedf.: Larsen-Ledet (RV)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 11. februar 1987, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.15
